

בס"ד עש"ק פרשת מטות		
כ"א תמוז התשע"א שנה ה' – גליון 252		
נא לא לקרוא בזמן התפלה – טעון גניזה		
זמני הדלקת הנרות ומוצ"שק - מוצ"ש קל		
מוצ"ש	הדלקת נרות	
20:22	19:12	קרית ארבע
20:22	19:07	ירושלים
20:23	19:21	באר שבע
20:25	19:23	תל אביב
לע"נ שמעון עופר בן מאיר ז"ל		

"מאורות שלום"

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בעיה"ק חברון תובב"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מאורות הפרשה השכל מחייב

בפרשת השבוע מצינו נאמר "ויקצוף משה על פקודי הזויל ... הזויתם כל נקבה, הן הנה היו לבני ישראל בדבר כלעם למסור מעל בה" ... " (במדבר לא', יד'-טז'). רבים הזמנים בחיי האדם בהם מוצא הוא את עצמו מתחבט בקיום דרך ה' והליכה לאור התורה והחכמה האלקית, ובפרט בנושאים שאינם נמצאים מפורש בכתובים, הן בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, ובדרך כלל הוא נוטה להקל על עצמו מתוך אמירה "היכן זה כתוב", "ומי אמר שכך הם פני הדברים".

בפסוק שהובא [לעיל] נמצא דרך הכוון והוראת מחשבה הלכה למעשה כיצד עלינו לחיות בדרך הישר והטוב, ולעשות רצון בוראינו יתב"ש. הנה מצינו בדברי השל"ה הקדוש [עה"פ] "וקשה איך קצף עליהם, והא לא צוה להם ע"ז להרוג כל נקבה? ושאלתו היא על כל ענין ודבר שאינו מצוי מפורש בכתובים, והרי התורה שבכתב ובע"פ היא נצחית ושייכת לכל הדורות כולם, וממילא היות ומשתנים טבעי האדם ודרכי חיותו בכל דור ודור, ומתחדשים ענינים שלא היו כמקדם, והיא היא הנותנת את גדלות הבורא שכל דור ודור מגלה את מה שהיה זה מכבר, ואשר על כן, התורה כולה על פרד"ס פניה מחויבת שתהיה שורשים וכללים שיהיו שייכים לכל הדורות כולם, ולא תהיה כוללת בתוכה כל פרט ופרט, אלא בדרך הוראת כלל וממנו יבוא האדם להבין את פרטי הענינים ומשמעותם.

ואם כן, כיצד יש להסביר את קצפו של משה רבנו ע"ה על פקודי החיל ולא ציוום? על כך מתרץ השל"ה [שם] "וי"ל שהדבר הזה נותן השכל מעצמו בלי ציווי, כאשר הן היו לבני ישראל למכשול, ומאחר שהשכל נותן, מחויב האדם להיות משכיל מעצמו". [עכ"ל] ששכל האדם ישר הוא כנאמר "לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו השבנות רבים" [קהלת ז' כט], והוא שמצינו במדרש תנחומא [בראשית סימן ז'] עה"פ "ויאמר ה' אלהים הן האדם" [בראשית ח] זה שאמר הכתוב לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלהים את האדם ישר (קהלת ז') לא בראו הקב"ה שנקרא צדיק וישר את האדם בצלמו אלא כדי להיות צדיק וישר כמוהו, ואם תאמר למה ברא יצר הרע שכתוב בו כי יצר לב האדם רע מנעוריו (בראשית ח) אתה אומר שהוא רע מי יוכל לעשותו טוב? אמר הקב"ה אתה עושה אותו רע".

שבחוסר הרצון להתבונן היטב בהוראות כללי התורה שבכתב ושבע"פ, ונטייה להקל בכל מקום שלא נמצא מפורש הוראת המעשה, אין האדם בטבעו לוקח אחריות ומשתמש בשכלו להבין את "רוח הדברים", אלא מחפש אחר נימוקי הבל על מנת להתיר לעצמו את המשתמע מהשכל הישר בטענת לא מצינו נאמר. אשר על כן באה פרשתנו להורות דרך מוסר למען נשכיל ונלך בדרך הישר והטוב, ונשתמש בשכל הישר שנטע בנו הקב"ה על מנת להבין דבר מתוך דבר, להשתמש בכלי השכל לחיוב ולעשות רצון אבינו שבשמיים ללא כחל וסרק, למען ייטב לנו כל הימים אכי"ר.

יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 העורך: בן ישי עוזיהו

תרומות – ח"ן בנק הדואר - 20033243

דוא"ל - info@ohrshalom.net

כתובת אתר אינטרנט <http://www.ohrshalom.net>

מאורות רבותינו ז"ע"א

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ל ב). פרש"י בשם המדרש (ספרי מטות א') כל הנביאים התנבאו בכה, מוסף עליהם משה שהתנבא בזה הדבר. ויש להקשות לכאורה, מפני מה דוקא כאן אמר בזה הלשון 'וידבר משה אל ראשי המטות'. גם מדוע דוקא כאן אמרו חז"ל את הדרש הזה כל הנביאים התנבאו בכה וכו'.

גם להבין הלשון מוסף עליהם משה שלכאורה הול"ל גדול עליהם משה וכו' מהו מוסף עליהם משה. ויש לבאר, דהנה כל הנביאים התנבאו ע"י שהוסיף עליהם משה מצנור נבואתו, עי"ז התנבאו כל הנביאים ע"י הצנור של משה, וזה הפירוש הוסיף עליהם משה, כי משה 'נאסף על עמיו' ר"ל שנתפשטה נשמתו ודעתו ונבואתו לכלל ישראל עד סוף כל הדורות כנודע מהזוה"ק (תיקו"ז תיקון סט, קיד.), כאשר אמר לו הקב"ה (במדבר כז יג) 'ונאספת אל עמך' וזה ממש 'הוסיף עליהם משה', ממש 'עליהם' שהתנבא ב'זה הדבר אשר צוה ד' היינו שכל הנבואות שכל הנביאים מתנבאים עד סוף כל הדורות כל הנבואות האלו כבר 'צוה הוי"ה' את משה, ע"י הצנור של משה באו להם אותם נבואות. ולכן אמר כאן דרש זה, מפני שמשה עמד עתה קודם הסתלקותו מן העולם, והתחבר עתה עם 'ראשי המטות' שבכל דור ודור והשפיע להם מנבואתו ודעתו עד סוף כל הדורות, וזה 'לאמר' לדורות 'זה הדבר אשר צוה הוי"ה' הכל צוה ד' לאמור לדורות, לכל אחד ואחד בשעתו ולפי דורו.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

מאורות סיפורי חסידים – פה קדוש

בשנת תרי"א הוציא הנסיך הרוסי ששלט בפולין, פקודה לפיה כל היהודים בפולין חייבים להחליף בגדיהם לבגדי גויים כשאר תושבי המדינה, ולקצץ זקנם ופיאותיהם, וכל העובר על הצו יאסר. השוטרים החלו לתפוס יהודים וגילחו את זקנם ופיאותיהם בעל כרחם, ומי שסירב קיבל מכות ומהלומות, והובל למאסר. היו מגדולי ישראל בליטא, שפסקו לקיים גזירת מלכות, מטעם פיקוח נפש. (ומכאן מנהג ליטא להוריד את הזקן ואת הפיאות, וללבוש לבוש קצר, שהתירו אז מחמת הגזירה. ברם, הגר"ח מבריסק והחפץ חיים והחזו"א ז"ל, ציוו לאחר הגזירה לחזור ללבוש היהודי המסורתי.) הגה"ק ר' אברהם לנדא זצ"ל אב"ד טשכנוב, ציוה להכריז בבתי כנסיות ובתי מדרשות שזו גזירת שמד, לפי שכוונתם להעביר על הדת, ובשעת השמד הדין 'יהרג ואל יעבור' אפילו על ערקתא דמסאני (שינוי שרוך הנעל). באו אליו לומדי עירו בטענה שהוא יחיד בפקס דינו. טען הרב, השמועה אומרת שגם החידושי הרי"ם מגור זצ"ל פסק כך. ענו לו, האם בדיני נפשות מסתמכים על שמועה? הסכים שהצדק איתם, והחליט לנסוע לווארשה להתראות עם החידושי הרי"ם. הזמין מרכבה והתכוון לצאת לדרך. באו בני ביתו ומקורביו, וטענו האם בזמן סכנה שכזה יסע הרב וישב בווארשה? נענה הרה"ק מטשכנוב, ואמר: מה הנכם חושבים, שאני נוסע להתיישב בווארשה? כשהגיע לחידושי הרי"ם, שמח לקראתו והביא לו כסא. הרב סירב לשבת, ואמר, באתי לשמוע דעת מעב"ת בענין הלבושים. נענה החידושי הרי"ם ואמר, דעתי ברורה שזו גזירת שמד. הגזירה נגזרה בהשפעת המשכילים, שרצונם להעביר על הדת, כדי שהיהודים ידמו לגויים. עמדו שני גדולי ישראל ופלפלו בהלכות קידוש השם כשעתיים, ונפרדו. בדרכו לביתו שיבח הרה"ק מטשכנוב את החידושי הרי"ם שדעתו דעת תורה. שאלוהו, אם כן מדוע סירב מעב"ת לשבת כשהחידושי הרי"ם הביא כסא? נענה הרה"ק מטשכנוב: כיון שהוצאתי מפי בבית שאני לא אתיישב בווארשה, הגם שכוונתי היתה שלא אתמהמה זמן רב בווארשה, אף על פי כן לא רציתי לעבור ולשנות מדברי...

מאורות "בן ביתי"

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ל ב). רצה לומר, אמרו רז"ל (קידושין מ:): לעולם יראה אדם שהעולם חציו זכאי וחציו חייב, וכשעושה מצוה אחת מכריע את כל העולם כולו לכף זכות. ואם עושה עבירה אחת מכריע את כל העולם לכף חובה, ח"ו. ובפרט בצדיקי ראשי הדור, ודבר זה תלוי בהם, ועל ידי מוסר שמייסרים לבני ישראל גורמים שעושים מצות ומעשים טובים ומדות טובות, ועבור זה יכול להיות שמכריע לכל העולם לכף זכות. וכמו ששמעתי משם רבינו אלהי רבי אלימלך זלה"ה, שאמר בפיו הקדוש, למה באים הרבה בני אדם אצלי, לבקש עבורם לאיזה ענינים הצריכים להם, זה לבנים, וזה לרפואה לחיים ארוכים, כי אמרו רז"ל: לעולם יראה אדם וכו' כנ"ל. מסתמא אלימלך עשה איזה עבירה, והכריע כל העולם לכף חובה, לזה באים אלי בני ישראל לבקש ממני כל צרכיהם, כי שלחו אותם מן השמים כדי שאפרע להם מה שאני חייב להם, ואם אני עשיתי מצות הייתי מכריע כל העולם לכף זכות, אז לא היה חסר להם שום דבר, ועתה שאלמלך לא עשה שום מצוה, והכריע כל העולם לכף חוב, לזה הם באים אצלי, ליתן להם בחזרה, כל מה שחסר להם. ע"כ. לזה כתיב כאן 'וידבר משה' בדרך מוסר, 'אל ראשי המטות' ראשי הדור שהם מטין ומכריעים לכל העולם לכף זכות על ידי עבודתם, והם צריכים יותר להזהר בזה משאר העם. וראשי המטות יאמרו 'לבני ישראל לאמר' לדורות, כי דבר זה צריך להיות בכל דור ודור. 'זה הדבר' רצה לומר על ידי זה שעוסקים בני ישראל במצות ומעשים טובים תמיד, הם גורמים 'אשר צוה' וחיבר ודבור כביכול 'הוי"ה' בישראל אמן. ('בן ביתי' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

העלון יוצא לעילוי נשמת

משה בן יוסף	נעמי בת חיים	שרה בת חיים	אברהם בן חיים	ציון בן אברהם	עזרא בן יוסף	אברהם בן יוסף
ז"ל	ז"ל	ז"ל	ז"ל	ז"ל	ז"ל	ז"ל